

Magyarország belföldi és nemzetközi helyközi távbeszélő forgalmának fejlődése.

Irta: Dr. HAVAS FERENC, m. kir. postatanácsos.

Le développement du trafic téléphonique interurbain (interieur et international) de la Hongrie. Par le docteur François Havas, conseiller des postes.

L'auteur expose le développement historique du trafic interurbain de la Hongrie, commencé le 1-er janvier 1890, en faisant connaître l'étendu et la caractéristique de chaque époque de développement.

Magyarország helyközi távbeszélő forgalma mindjárt megindulásakor eltérő jelenséget mutat más országok helyközi távbeszélő forgalmától. Magyarországon ugyanis a nemzetközi távbeszélő forgalomba való bekapcsolódás aránylag sokkal gyorsabban következett be, mint a legtöbb más országban. Hazánk hamarabb létesített a külfölddel helyközi távbeszélő összeköttetést, mint saját városai közt. A budapesti távbeszélő hálózat 1881. évi üzembehelyezését követő néhány éven belül ugyan egymásután megnyitak a temesvári, pozsonyi, aradi, pécsi, debreceni, nagyvárad, miskolci, zágrábi, fiúmei, soproni, győri városi hálózatok, az első helyközi összeköttetés mégsem ezek közt létesült, hanem Budapest és Bécs közt nyílt meg 1890. január hó 1-én, a Budapest, Győr, Pozsony, Szeged, Temesvár és Arad közti távbeszélő forgalom pedig csak 1893-ban.

Mint érdekességet kell e helyen megemlíteni, hogy a Budapest—Bécs közti távbeszélő forgalom megnyitását az akkori körök általában meglehetősen pesszimisztikus előítélettel fogadták s nem nagyon bíztak a forgalom életképességében. Ez alól még az újítások iránt fogékony sajtó sem tett kivételt. Am nagy volt a meglepetés és az azt kísérő meglegedés, mikor 1889 december hó 31-ről 1890 január hó elsejére virradó éjszakán megnyitották a forgalmat s az akkori nagy magyar kereskedelmi miniszter, Baross Gábor, jó érthetőség mellett beszélt Béccsel s üdvözölte az ottani illetékes köröket a nagy esemény alkalmából. Nagy esemény számba ment természetesen 1893 december hó 3-án a Pozsony, Győr, Budapest, Szeged, Temesvár és Arad közti belföldi helyközi távbeszélő összeköttetések megnyitása is, mely alkalommal az összes érdekelt városokban összegyűltek a politikai és gazdasági élet vezető egyéniségei, úgyszintén a sajtó képviselői, Budapesten pedig a kereskedelmi miniszter ünnepi beszédével megnyi-

tott ünnepség keretében adták át az első belföldi távolsági vonalat a forgalomnak.

Mint távbeszélőtörténeti érdekességet kell megemlíteni azt is, hogy a belföldi helyközi távbeszélőhálózat létesítése szempontjából tulajdonképpen már az 1889-es év is nagyjelentőségű volt. Ekkor határozták el ugyanis,¹⁾ hogy a táviróhálózat fejlesztése című költségvetési rovaton fennmaradt 16.065 forint terhére Karcag—Kunmadaras és Kiskunhalas—Majsa között az állam költségén távbeszélővezetékek s a nevezett helyeken a postahivatalokban állami távbeszélő állomások létesíttessenek. Az ily módon egyes vezetékekkel épített ú. n. állami táviratközvetítő hálózatok a kisebb távolságra drágább táviróvezetéseket pótolták s elnevezésükhöz képest elsősorban táviratok közvetítésére szolgáltak, de lehetett rajtuk beszélni is.

Ugyancsak az 1889. évvel kezdődik az állami környékbeli távbeszélő összeköttetések létesítése is.²⁾ A nagyobb városok környékén szaporodó gyárak, iparvállalatok, a környékbeli községek és nyaralótelepek ugyanis mindinkább szükségét érezték annak, hogy a gócpontjukat képező várossal közvetlen telefonérintkezésben legyenek. Ezeket az igényeket eleinte magánhasználatú távbeszélő útján elégítették ki,³⁾ de minthogy az ilyen, az összes városi előfizetők által használható beerndezések nem értek össze a magánhasználatú jelleggel, az állam a későbbi igénylőknek, az ú. n. bérlőknek, a posta-, táviró- vagy távbeszélőhivatal és a bérlő között az utóbbi költségére ú. n. környékbeli távbeszélő összeköttetést épített.

A bérlők ezeket az összeköttetéseket a táviratok feladására és átvételére, egymásközti beszélgetésre, vagy ha a városban közhasználatú távbeszélő is volt, az állami posta- és távirdahivatal közvetítése útján a városi előfizetőkkel való kölcsönös beszélgetésre s majd később a helyközi forgalomban is használhatták.

A magyar távolsági távbeszélő összeköttetések fejlődésében jellegzetes vonásként domborodik ki a forgalomnak a nyugati irányban, vagyis Budapest—Bécs felé való gravitálása. Ebben mindenesetre nagy része volt Magyarország akkori politikai és gazdasági helyzetének. Az év legnagyobb részét Bécsben töltő király, a kormányférfiak gyakori bécsi utazásai, Bécs gazdasági helyzete, egyrészt szükségessé tették a távbeszélő forgalomnak a monarchia két fővárosa közti mielőbbi berendezését, másrészt biztosították az összeköttetések jövedelmezőségét is. Ennek a kettős körülménynek volt a következménye, hogy a Budapest—Bécs közti forgalom nem is egy, hanem mindjárt három áramkörön indult meg.

A három Budapest—bécsi áramkör közül kettőt a tőzsdék üzleti órái alatt kizárólag a két tőzsde tagjainak használatára szántak. Érdekes jelenségnek kell minősítenünk azt az akkori helyzetet, hogy a Budapest—bécsi áramkörökön való beszélgetés első időben csak a gabona- és értéktőzsdén, valamint a főpostaépületben berendezett ál-

¹⁾ A közmunka és közl. min. 15.686/1889. sz. rendelete.

²⁾ A közmunka és közl. min. 9665/1889., 61.699/1889. és 41.446/1898. sz. rendelete a környékbeli hálózat igénybevételének feltételeit, míg a táviratközvetítő hálózat szabályzatát a ker. min. 11.311/1897. számú rendelete állapítja meg.

³⁾ Ily alapon kapott pld. gróf Károlyi Sándor 1888-ban engedélyt, hogy fóti kastélyát a budapesti hálózattal összeköthesse.

lomásokról volt lehetséges. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a budapesti helyi hálózat akkor a távolsági központtal még nem volt összeköttetésben. 1893 június hó 1-től kezdve aztán megengedték a beszélgetést a városi előfizetőknek is,⁴⁾ akiknek saját költségükön a posta a helyközi forgalomra külön vonalat, illetőleg távbeszélőállomást épített. Az építési költség kilométerenkint 100—120 ft., a fenntartási költség pedig évi 10 ft. volt. A készülékért a mindenkori beszerzési árat kellett megfizetni.

A távolsági forgalomban saját állomásukról résztvevők az ú. n. állami bérlők voltak, kiknek állomásait az akkori távbeszélő névsorokban b) betűvel jelölték meg a többi előfizetői állomástól való megkülönböztetés jeléül.

A Budapest—Bécsi távbeszélő forgalomban a beszélgetési díj akkoriban három percenként 1 forint volt, sürgős beszélgetése 3 forint. Meghívásért külön 50 kr. díj járt. Ebből a beszélgetési díjból, mivel az áramkörök hosszából egynegyed rész osztrák, háromnegyed rész pedig magyar területre esett, 25 százalék részesedés az osztrák, 75 százalék részesedés pedig a magyar postakincstárat illette meg.

A Budapest—Bécs közt üzembehelyezett s a Duna jobbpartján futó három áramkör azonban nem bizonyult elégségesnek. 1891-ben újabb négy áramkör építésére kellett gondolni. Ezeket most már a Duna jobbparti iránynyomtól eltérően a Duna balpartján vezették, amire egyrészt a vezetékszaporítás miatt, de másrészt azért is szükség volt mert a belföldi magyar távolsági hálózatnak 1893-ban történt üzembehelyezése következtében, mely Arad, Győr, Pozsony, Szeged és Temesvár városokat egymással s azonkívül Budapesttel kötötte össze, lehetővé vált e városoknak a bécsi forgalomban való résztvétele is. Ettől az időtől kezdve tehát ezeknek a városoknak az előfizetői is résztvettek a bécsi forgalomban, még pedig saját előfizetői állomásukról. A vidéki magyar városok a Béccsel való beszélgetésért ugyanazt a díjat fizették, mint a budapestiek, vagyis 1 forintot. Ennyit kellett azonban a belföldi forgalomban is fizetni egy távolsági beszélgetésért.

Az összes belföldi viszonylatokra a távolságra való tekintet nélkül megállapított 1 forint beszélgetési díj azonban nem volt gazdaságos. A nagytávolságú viszonylatokban ugyanis ennél az összegnél nagyobb önköltségek merültek fel s ezeknek a kiegyenlítését csak a mind nagyobb számú közép- és kistávolságú viszonylatok beszélgetéseinek kisebb önköltségétől lehetett várni, mely utóbbi viszonylatokban szintén 1 forintot kellett fizetni.

A díjszabás megállapításának ez a módja viszont a kistávolságú viszonylatokban határozottan igazságtalan volt. Ezt a posta akkori vezetősége be is látta s többféleképpen igyekezett rajta segíteni. Így pl. egyes kisebb távolságokon a díjat 2 koronáról 1 koronára mérsékelte, avagy pedig a meglévő környékbeli hálózatok körébe egyes közelebb fekvő hálózatokat is bevontak, úgyhogy ezek is az 1 koronás környékbeli díjszabásért beszélhettek. Voltak vidékek, ahol a környékbeli díjszabást az egész vármegye területére kiterjesztették (pl.

⁴⁾ P. T. R. T. 1893. 33.

Alsófehér, Nyitra, Hunyad, Pozsony stb. vármegyékben), ahol az előfizetők a környékbeli díjszabásnak megfelelő átalánydíjért a vármegye területén a távolsági viszonylatokban is beszélhettek. Voltak vidékek, ahol különböző megyék területéről az egymással érdekközösségben levő községeket összefüggő hálózatba egyesítették, melyen belül az előfizetők évi átalányösszegért, a nem előfizetők pedig a távolságinál olcsóbb díjért beszélhettek egymással. Ilyen volt pl. a balatoni körtelefonhálózat, melyhez 26 község, köztük négy nagyobb város tartozott.

Részen ennek a célnak az elérése érdekében épültek ki Magyarországon az ú. n. törvényhatósági hálózatok is, melyek azonban az olcsóbb díjszabás biztosítása mellett még fontos közigazgatási célt is szolgáltak. Ezek révén az egymással érdekközösségben élő s közigazgatási szempontból összetartozó helységek és városok egy-egy vármegye területén belül távbeszélő összeköttetéshez jutottak. Az első ilyen törvényhatósági hálózatok építését Magyarországon a múlt század kilencvenes éveinek elején kezdték meg. Ekkor épültek pl. a Kisküküllő, Kolozs, Alsó Fehér, Tordaaranyos, Torontálmegyei törvényhatósági távbeszélő hálózatok. Az aránylag nagy építési költségre, valamint a hálózat helyi jellegére való tekintettel az illető vármegye érdekességének az építési költségekhez hozzá kellett járulnia és pedig egyrészt készpénzzel, másrészt természetben való szolgáltatással. Az előfizetői vezetékét minden előfizető saját költségén tartozott megépíteni és karbantartani s azonkívül állomása első felszereléséhez 60 koronával járult hozzá.

A törvényhatósági hálózat használati díja az évi díjatalányozás rendszerén nyugodott s a választott forgalmi kör nagyságához képest kisebb vagy nagyobb volt. A járás területén belül hatóság vagy jótékony intézet évi 30 koronát, magánelőfizető 60 koronát, társaskörök, egyletek vagy nyilvános helyiségek 90 koronát fizettek. Az egész vármegye területére kiterjedő használatért ezenfelül évi 60 korona kapcsolási díjat kellett fizetni. Abban az esetben, ha valaki a vármegyében levő és a törvényhatósági berendezéssel összeköttetésben álló városi vagy környékbeli hálózatok előfizetőivel, nemkülönben a szomszédos megye határos járásaival is kívánt beszélni, akkor nem 60, hanem 84 korona évi kapcsolási díjat kellett fizetnie. Ennek a törvényhatósági távbeszélő forgalomnak, ha voltak is abban az időben bizonyos előnyei, a hátrányai sem voltak csekélyek. Egyik legnagyobb hátrány az volt, hogy díjtételei tisztán a politikai határokhöz alkalmazkodtak, vagyis aránytalanok voltak, az igénybevett körzet pedig egyenlőtlen volt.

Ezzel a többféle kedvezménnyel elérték, hogy nemcsak a helyközi beszélgetés díja lett sok viszonylatban olcsóbb, hanem a forgalmi körzet is bővült. Ezt a célt szolgáltatta az is, hogy a törvényhatósági hálózattal bíró vármegyék területén a városi hálózatokhoz tartozó hatóságok és hivatalok az évi 114 koronás előfizetési díjért, vagyis külön interurbán díj fizetése nélkül beszélhettek egymással. Sőt oly viszonylatokban, ahol az interurbán vonalak nem voltak erősen igénybevéve, még magánfelek is beszélhettek az évi kapcsolási díjért, vagyis külön távolsági díj fizetése nélkül. Ilyen alapon beszél-

gettek pl. Balassagyarmat, Fülek, Losonc, Salgótarján 24 koronás kapcsolási díjért.

Ez a mostani szemüvegen át igazságtalannak látszó belföldi távolsági díjszabás az akkori tarifapolitikában találja gyökerét, valamint abban, hogy akkor a hálózati viszonyok is mások voltak. Az illetékes körök ugyanis akkoriban a távbeszélő fejlesztésének alapelveül a Budapest felé irányuló centralizációt tüzték ki. Ennek megfelelően Budapestre futottak be az ország fontosabb városait érintő összes helyközi áramkörök. Ezek a városok az őket egymással összekötő transversális áramkörök hiányában egymással csak Budapest közvetítésével beszélhettek. A vidéki magyar városok egynémelyike messzebb feküdt Budapeستől, mint Bécs, ha tehát a távolságot vették volna a díjazás alapjául, akkor ezekben a viszonylatokban 2 koronánál magasabb díjakat kellett volna megállapítani. Az alacsony és egysegű díjszabás azonkívül akkoriban, a helyközi távbeszélő forgalom kezdetének kezdetén, bizonyos tekintetben reklámcélokat is szolgált s ezzel igyekeztek a közönséget az új üzletág igénybevételére megnyerni. Ez utóbbi tekintetben az akkori vezetőségnek kétségkívül igaza is volt. A reklámnak az olcsóság kétségkívül leghatásosabb formája volt és lesz is mindig. Hazafias szempontok is közrejátszottak ennél a tarifapolitikánál, mert nem tartották megengedhetőnek, hogy a külföldi beszélgetés a belföldinél esetleg locsóbb lehessen s a közönség emiatt üzleti ügyekben inkább Bécsben keressen kapcsolatot, mint Budapesten.

Néhány év múlva azonban, mikor a magyar belföldi helyközi hálózat mindjobban kiépült, ez a tarifapolitika nagy igazságtalanságokhoz vezetett. Olyan esetek állottak elő, hogy pl. egy Pozsony—bécsi beszélgetésért is 2 koronát s egy Brassó vagy Nagyszében—bécsi beszélgetésért is 2 koronát kellett fizetni, annak ellenére, hogy az egyik központ csak 65 kilométernyire volt Bécstől, a másik kettő pedig közel 1000 kilométernyire. Ehhez a tarifális politikához a fentemlítettek kivül az az elgondolás vitte az akkori illetékes köröket, hogy a vidéki magyar központoknak Béccsel való távbeszélgetéseit elvben mind olyanoknak vették, mintha azok Budapestről kiinduló beszélgetések lettek volna és pedig azért, mert a vidéki központok csak Budapesten át beszélhettek Béccsel. Az egészben mindenesetre azt kell leginkább csodálnunk, hogy ez a 2 koronás belföldi és bécsi általános távbeszélő díjszabás egészen 1918-ig tartani tudta magát.

A magyar belföldi helyközi távbeszélő összeköttetések által a kezdet első éveiben elért felődés jellemzésére meg kell említeni, hogy az áramkörök építése szép ütemben indult meg. Így 1897-ben üzembe volt már helyezve a Komárom—Győr, Komárom—Tata, Budapest—Esztergom, Budapest—Székesfehérvár, Szeged—Szabadka, Szeged—Nagyszentmiklós, Győr—Sopron—Szombathely s ezeken kívül a már említett s még 1893-ban üzembehelyezett Pozsony—Győr—Budapest—Kecskemét—Szeged—Temesvár—Arad közti összeköttetés is. 1899-ben a Hódmezővásárhely—Szeged, majd a Zágráb—Varasd közti áramkörökön nyílik meg a forgalom s ugyanezen évben a Budapestről délnyugati irányban a Dunántúlra vezető áramkör egészen Zágrábig üzembe helyezett. A hálózat fokozatos kiépülésével kapcsolatban

1900-ban Ujvidék, majd Kolozsvár, 1901-ben pedig Kassa is bevonatott az interurbán távbeszélő forgalomba. Különben a magyar helyközi távbeszélő összeköttetések terén az első kilenc év alatt elért fejlődés eredményének szemléltető bemutatása céljából az 1899. évi január hó 1-jei állapotnak megfelelően, a cikk végén bemutatjuk az akkori kilenc magyar posta és táviróigazgatósági kerület távbeszélő-hálózati térképeit is.

A belföldi helyközi összeköttetések szaporodásával együtt haladt természetesen a nemzetközi forgalom fejlődése is. Még a kilencvenes évek elején megnyílt a Fiume—Abbazia, majd 1896-ban a Buccari—Abbazia közti távbeszélő forgalom.

1897. szeptember 1-én sor került a Budapest—Berlin közti távbeszélő forgalom megnyitására is, ami abban az időben nem csekély dolgot jelentett, hisz a monarchia határán jóval túlmenő összeköttetésről volt szó, azonkívül közgazdasági szempontból is igen nagy jelentősége volt ennek az összeköttetésnek. A legfontosabb üzletfél ezen az összeköttetésen szintén a két főváros tőzsdéje volt s ezért az áramkört a tőzsdék üzleti órái alatt kizárólag ezek számára tartották fenn. A beszélgetési díj a Budapest—berlini forgalomban három percenként 5 K (4 марка), sürgősé 15 K (12 марка) volt, mely díjból a vonalhossz arányában a magyar igazgatás 45 százalékot, a német igazgatás 55 százalékot kapott. Az osztrák igazgatás átmeneti díj címén a díjból nem kapott részesedést, ellenben ennek megváltása fejében a magyar igazgatás vonalfenntartási átalányt fizetett Ausztriának.

Ugy a Budapest—Bécs, mint a Budapest—Berlin közti viszonylatban előre meghatározott órákban az előfizetői állomások közt esti 6 órától reggel 9 óráig naponként folytatandó beszélgetésekre havi bérletet lehetett kötni, mely beszélgetésekért a rendes díjszabás felét kellett csak fizetni. Ezenkívül a Béccsel való forgalomban a meghívás is rendszeresítve volt. Mivel a helyközi távbeszélő forgalom abban az időben még igazán csak gyermekkorát élte, a közönségnek nyújtott ez a kedvezmény, illetőleg különleges szolgálat az érdekelt igazgatások fejlett üzleti szellemét dicsérte.

Századunk legelső éveiben az akkori cs. és kir. hadügyminisztériummal létesített megállapodás alapján a Magyarország és Bosznia-Hercegovina közti távbeszélő forgalom is megindul. Először egyes határszéli viszonylatokban, mint Brod—Boszna Brod, Samac—Boszna Samac indul meg a forgalom, majd később megépítik azokat az összeköttetéseket is, melyeken Magyarországnak Bosznia-Hercegovinával való távolsági távbeszélő forgalma is megindulhatott. Ilyenek voltak pl. a Sziszek—Doberlin, a Vinkovci—Brčko stb. összeköttetések. Így aztán nemcsak a határszéli helyek, hanem Budapest és a magyar távbeszélőközpontok igen tekintélyes része is, beszélhettek Boszniával.

A díjakra és azok megosztására nézve létesített megállapodás értelmében megkülönböztettek határszéli és távolsági magyar-bosnyák forgalmat. A határszéli viszonylatokban a beszélgetés díja három percenként 20 fillér volt, mely osztatlanul a díjat beszedő igazgatást illette. Ezeknek a hálózatoknak az előfizetői azonban, ha a rendes évi előfizetési díjon kívül még külön évi 24 K kapcsolási díjat is fizettek,

a határszéli viszonylatokban egymásközt korlátlanul beszélhettek. A távolsági forgalomban a beszélgetési díj 2 K és 4 K 60 fillér közt változott a bosnyák központoknak a határtól való kisebb-nagyobb távolsága szerint, vagyis a díj az összes magyar központoktól az illető bosnyák viszonylatban ugyanaz volt. Így pl. Brékoval 2 K-ért, Derwenttel 2 K 30 f.-ért, Tuzlával 2 K 60 f.-ért, Sarajevoval 3 K 60 f.-ért, Mostarral 3 K 80 f.-ért lehetett beszélni Magyarország bármely központjától. Sürgős beszélgetésért a rendes díj háromszorosát, meghívásért 1 koronát kellett fizetni. A meghívás 1 koronás díja azé az igazgatásé maradt, mely azt beszédte. Magát a beszélgetési díjat a magyar és bosnyák igazgatás úgy osztotta meg egymás közt, hogy abból 1 K 60 f. a magyar igazgatást, az ezenfelüli rész, mely az illető bosnyák központ és a határ közti távolság szerint változott, a bosnyák igazgatást illette.

Magyarország akkori előnyös földrajzi fekvése fontos szerepet biztosított nekünk az Ausztria és Bosznia-Hercegovina közti távbeszélő forgalom közvetítésénél is. Ezek közt természetesen a legfontosabb volt a Wien—Sarajevo viszonylat, melynek beszélgetéseit Budapesten át bonyolították le. Ebben az átmenő forgalomban Magyarország a beszélgetések közvetítéséért díjegységenként 1 K 50 fillér átmeneti díjat kapott.

A Magyarország és Dalmácia közti távbeszélő forgalom a Boszniával való forgalom kifejlődése után indult meg és pedig Bosznia-Hercegovinán át. Ebben a viszonylatban a díjak a magyar végdíjból (változatlanul 1 K 60 fillér) és a viszonylatok szerint változó bosnyák átmeneti díjból és osztrák végdíjból alakultak. A Sebenikoval való forgalomban szedett 5 K 60 f. díjból 1 K 60 f. Magyarországot, 2—2 K pedig Boszniát, illetőleg Ausztriát illette.

Nemzetközi távbeszélő forgalmunk természetesen a világháborút megelőző 6—8 év alatt rohamosan fejlődött tovább s ebben az időben terjeszkedett ki Bécsen kívül az osztrák távbeszélőközpontok legfőbbjére. Magyarország és Németország közti forgalom is bővült s Budapestről ekkor már Berlinen kívül a Berlinhez kapcsolt 25 külvárossal, valamint Fürth és Nürnberg német városokkal is lehetett beszélni.

A kelet felé irányuló távbeszélő forgalmunk is ezekben az években indul meg. Így Szerbiával 1905. november hó 20-án, Romániával 1905. december 14-én, Bulgáriával pedig 1911. január hó 16-án vettük fel a távbeszélő forgalmat. A magyar-szerb forgalom a Budapest—Belgrád és Zimony—Belgrád áramkörökön bonyolódott le. A forgalomban eleinte csak Budapest, Zimony és Belgrád vettek részt, ezek a keretek azonban rövidesen bővültek s számos magyar, illetőleg szerb központ vonatott be a forgalomba. A beszélgetési díjak ezekben a viszonylatokban 1 K, 1 K 50 f., 2 K és 2 K 50 fillér közt változtak. Romániával a távbeszélő forgalom eleinte csak az 1905-ben üzembe helyezett Budapest—Bukarest áramkör igénybevételével felvett s egyrészt Bukarest, másrészt Budapest, Brassó, Csikszereda, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Nagyszeben, Segesvár és Sepsiszentgyörgy közt megnyitott forgalomra szorítkozott, ám rövidesen itt is számos magyar és román központ vesz részt a forgalomban. A díjak 1 K 50 f.

és 3 K 50 f. közt mozogtak. Igen fontos kedvezményt biztosított a magyar és a román igazgatás ebben az időben a hírlapoknak, melyek a Budapest—bukaresti viszonylatban este 6 órától reggel 9 óráig 30 százalékos díjmérsékléssel beszélhettek. Ebben a tekintetben a két igazgatás tulajdonképpen még a mai állapotnál is messzebbre ment a különleges szolgálatok terén, mert a nemzetközi forgalomban napjainkban a hírlapbeszélgetéseket díjmérséklés nem illeti meg.

A Bulgáriával való távbeszélő forgalom az egyetlen Budapest—Szófia viszonylatra szorítkozott, melyben a beszélgetési díj 4 K volt s melyből 1 K 60 f. a magyar, 1 K 40 f. a szerb, 1 K a bulgár igazgatást illette. Meghívásért ebben aviszonylatban szintén 1 K-át kellett fizetni.

Helyközi távbeszélő forgalmunknak ebben az állapotában szakadt Magyarország nyakába 1914-ben a világháború. Minden idők háborúinak az volt a jellegzetes tulajdonsága, hogy a hadviselő ország összes erőit a legfőbb cél, a háború megnyerésének szolgálatába állította s az most sem lehetett más. A négy és féléves világégés alatt a magyar helyközi távbeszélő összeköttetések is elsősorban a katonai érdekeket szolgálták s ennek következményeként még a polgári egyének beszélgetései is ellenőrzés alá kerültek. Mindenfelé a katonai cenzura uralkodott. Volt azonban a háború forgalomnak még egy másik, ennél talán még kellemetlenebb következménye is. Nevezetesen állandó függőségi viszonyba került a harctéri eseményekkel. Így mindjárt a háború megüzenésével egyidejűleg megszakadt a távbeszélő forgalom Szerbiával, Bulgáriával s joggal mondhatjuk, hogy a monarchia mindama területeivel is, melyek hadtápterületekké váltak. A hadtápterületekkel való távbeszélgetésekhez ugyanis külön engedélyre volt szükség, ami körülbelül egyet jelentett a magántávbeszélő forgalom megszüntetésével. Am hozhatott a háborús szerencse előnyös változásokat is. Így midőn csapataink a szerbeket, majd az oroszokat és románokat levertek s kelet felé szabad lett az út, Szerbiával, Montenegróval, Albániával, Bulgáriával, Romániával, sőt Törökországgal és Orosz-Lengyelországgal is lehetett beszélgetni, amit, sajnos, napjainkban ez országok nem mindegyikével tehetünk meg. Ezek azonban mind csak ideig-óráig tartó átmeneti előnyök voltak, melyekre a közgazdasági élet, mint biztos bázisra nem támaszkodhatott, mert hiszen ezekben a viszonylatokban a háború miatt csak állami (katonai és polgári) beszélgetések voltak válthatók.

A világháború által okozott gazdasági nehézségek, melyek a posta költségvetésében is éreztették hatásukat, valamint a személyzet körében a nehéz megélhetési viszonyok következtében terjedő elégedetlenség s az illetmények és előléptetés megjavítását követelő mozgólódások a távbeszélő díjszabásának és üzletszabályzatának fejlődése terén előnyös változást idéztek elő. A postai bevételek fokozásának szükségessége ugyanis a háború utolsó évében új helyi és helyközi díjszabást és új üzletszabályok életbeléptetését tették szükségessé. Örömmel kell utólag megállapítanunk, hogy ez az új díjszabás, mely 1918. január hó 15-én lépett életbe, valamint az 1918. október hó 1-én életbelépő üzletszabályzat igen szerencsés alkotások voltak s nem viselték magukon a háborús elhamarkodottság bélyegét. Ez az utólagos megállapítás amellet bizonyít, hogy azok a férfiak, akik ezeket kidol-

gozták, az akkori nehéz helyzet magaslatán állottak s e munkájukkal a magyar távbeszélő 50 éves történetében méltó helyet biztosítottak maguknak.

E helyen csak a helyközi távbeszélő díjszabással kívánok foglalkozni. Ez a régi 2 koronás egységes helyközi díjszabással, valamint a díjátálcányozásos törvényhatósági távbeszélő forgalommal teljesen szakított s áttért a beszélgetésenként és a tényleges távolság szerinti zónadíjak rendszerére, melyben az állami hivatalok és hatóságok díjkedvezményét megszüntette. A belföldi helyközi távbeszélgetések díjazása tehát ettől az időtől kezdve oly módon történt, mint a csomagoké s ennek megkönnyítésére a posta hivatalait ellátta az azóta is használatos díjövmutatóval. Az 1918. január hó 15-én életbelépett belföldi távolsági forgalom zónadíjai a következők voltak:

I. zóna	0—25 kilométerig	25 fillér
II. zóna	25—50 kilométerig	50 fillér
III. zóna	50—100 kilométerig	1.— Korona
IV. zóna	100—200 kilométerig	2.— Korona
V. zóna	200 km. felül	3.— Korona

A helyközi távbeszélgetéseknek beszélgetésenkénti és zónák szerinti díjazásával igen sok külföldi országot előztünk meg, melyek közül sokaknál az átalányozott helyközi távbeszélő díjszabás jóval tovább tatotta magát, mint nálunk; oly országokban is megtaláljuk ezt az elavult rendszert még a későbbi években is, ahol különben a távbeszélő igen magas fejlettségi fokon állott, mint pl. Svédországban.

A helyközi forgalomban a beszélgetésenkénti díjszabásra való átérés abban a tekintetben is előnyösen éreztette nálunk hatását, hogy a törvényhatósági hálózatokban addig mindennapos hálózatbővítés iránti kérelmek most egyszerre megszűntek. Ez természetes is volt, mert az addig úgyszólván szórakozásból folytatott óriási számú beszélgetések, melyek a forgalmat megbénították, most egyszerre megszűntek. Ezeket a kellemetlen tapasztalatokat mindenesetre jól emlékezetünkbe kell vésnünk, nehogy megfélekedezzünk róluk, ha esetleg a jövőben a díjátálcányozás valamilyen formájában ismét feltámadni kívánna.

A belföldi helyközi távbeszélő forgalom az új zónadíjszabással tulajdonképpen mai fejlettségi fokára emelkedett, mert a későbbi években bekövetkezett zónadíjváltozások inkább csak a pénzrendszerünk ingadozásával, illetőleg változásával kapcsolatos szükségsszerű korrektúráknak volt az eredménye, maga a beszélgetésenkénti zónadíjszabás rendszere azonban megmaradt. 1918 után tehát a helyközi távbeszélő forgalomban csak a megengedett különszolgálatok, illetőleg kezelési szabályok terén számolhatunk be változásokról, ezek azonban csak a nemzetközi távbeszélő forgalom fejlődésének szükségsszerű következményeként jelentkeztek, mert igazgatásunk ettől az időtől kezdve mindig azon volt, hogy a belföldi és nemzetközi helyközi távbeszélő forgalomban a különleges szolgálatok és a kezelési és üzleti szabályok terén a közönség és a kezelő személyzet érdekében lehetőleg teljes egyöntetűséget biztosítson.

A világháború végével bekövetkezett középeurópai politikai össze-

omlás, hazánk egyes részeinek megszállása, a kettős forradalom, Magyarország nemzetközi távbeszélő forgalmát teljesen megszüntette. Az egyetlen Ausztria kivételével minden országgal megszűnt a távbeszélő forgalom, mert az ú. n. utódállamok abban az időben minden elképzelhető módon elszakítani igyekeztek azokat a szálakat, melyek az elcsatolt területeket az anyaországgal összekötötték s ezért a bolsevizmus megszűnte után az ottani politikai körök nemcsak, hogy nem igyekeztek a forgalom felvételét előmozdítani, hanem ellenkezőleg, a majdnem nyílt háborús állapotnak megfelelő helyzetet hosszúra nyújtani igyekeztek. Ebben a szomorú időben az érdekelt államok postaigazgatásainak s közgazdasági köreinek évekre nyúló hosszú küzdelmet kellett kifejteniök, míg végre sikerült több vagy kevesebb szerencsével az irányító politikai köröket arról meggyőzniök, hogy a világot kínai falak közé zárni hosszú időn át a távbeszélő forgalom terén sem lehet.

Ennek a felfogásnak a lassú megerősödésével végre Olaszország kezdeményezésére 1921. év november havában, vagyis a világháború fegyverzörejének elnémulása után csak három év múlva, Portorosban értekezletre ültek össze a régi osztrák-magyar monarchia utódállamainak delegátusai, hogy az államaik közti gazdasági és közlekedési kapcsolatoknak s így a posta-, táviró- és távbeszélőösszeköttetéseknek az újrafelvételét és fejlesztését megalapozzák. A konferencián a távbeszélőt illetőleg egyes áramkörök üzembehelyezésében és néhány igen fontos viszonylat megnyitásában állapodtak meg az igazgatások. Így Magyarország és Csehszlovákia megállapodott Budapest—Prága és Budapest—Kassa közt egy-egy közvetlen áramkör üzembehelyezésében s a forgalomnak e viszonylatokban való megnyitásában, valamint egy Budapestről Csehszlovákián át Bécsbe vezető áramkör átengedésében. Jugoszláviával az egyrészről Budapest, másrészről Zágráb, Belgrád, Szabadka közt szükséges áramkörök átengedésére és a forgalom felvételére nézve egyeztünk meg. Romániával a Budapest—Bukarest közti távbeszélő forgalom megnyitására nézve, Olaszországgal a Budapest—Trieszt közti via Jugoszlávia vezető, Lengyelországgal pedig a Budapest—Varsó közti forgalom felvételére nézve.

A portorosei megállapodásoknak kettős szépséghibájuk volt. Egyrészt az, hogy a megállapodásokat nagyrészt csak sokára, többnyire csak újabb esztendők elmulta után hajtották végre, másrészt pedig az, hogy éppen az elszakított területekkel való távbeszélő forgalom ügyét alig vitték előre, mert ettől a forgalomtól szomszédaink akkoriiban még erősen fáztak.

A jég azonban meg volt törve s a külfölddel való távbeszélő forgalmunk ettől az időtől fejlődni kezdett. Eleinte csak egyes viszonylatokat nyitottunk meg szomszédainkkal, később már viszonylatsorozatokra került a sor.

Közben távolabbi viszonylatokat is megnyitottunk. Németország ismét több viszonylattal bekapcsolódott a forgalomba. Budapest és Zürich, Basel, St. Gallen, Buchs svájci városok, majd Budapest—Fiume és Trieszt, illetőleg Budapest—Krakkó, Varsó, Kattowice, Krolevska Huta olasz, illetőleg lengyel viszonylatokban is megnyílik a távbeszélő forgalom az 1924., 1925. és 1926. évek folyamán.

Ezekben az esztendőekben a nemzetközi távbeszélő forgalom fejlődésének hatalmas segítője akadt a műszaki ismeretek gyors haladásában. Ezekre az évekre esnek a régi történelmi Magyarország földjén született Pupin Mihály, columbiai egyetemi tanár, nagyszerű felfedezésének, az azóta világhírre szert tett Pupin-csévék gyakorlati alkalmazásának pompás sikerei, melyek úgy az európai, mint az amerikai kontinensen a távbeszélő távkábel építkezést megindították s rövid néhány év alatt a nagytávolságú távbeszélő forgalom számára minden kíváncsúnak megfelelő hálózatokat bocsátottak rendelkezésre. A nagytökélyű erősítőlámpák szintén nagy szolgálatot tesznek úgy a vezetékes, mint a rádiótávbeszélő forgalomnak, mely utóbbi szintén ezekben az években kezd fejlődni s rövid néhány év alatt a kontinensek közti távbeszélő forgalmat teszi lehetővé.

A magyar posta akkori vezetősége gyorsan felismerte e nagyszerű műszaki vívmányoknak a távbeszélő életében várható fellendítő hatását s igyekezett azokat a magyar távbeszélő számára minél gyorsabban értékesíteni. Így 1925. szeptemberében rövidesen megtörtént az osztrák postaigazgatással a két országot összekötő Budapest—Bécs közti távbeszélő távkábel megépítése iránti megállapodás, melyet a csehszlovák igazgatással létesített s a kábelnek Pozsony felé való elágaztatását célzó megállapodás nyomon követett. Magát a távkábel építését is az érdekelt postaigazgatóságok tüneményes gyorsasággal hajtották végre s 1927. augusztus hó 15-én a Budapest—Bécs, majd 1828. március hó 8-án a Budapest—Pozsony távkábelen megindult a távbeszélő forgalom.

E pompás forgalmi berendezések üzembehelyezésének rövidesen meg is volt az eredménye Magyarország nemzetközi távbeszélő forgalmának fejlődése terén. Mihelyt ugyanis a kábeleken a szükséges számú áramkörök rendelkezésre állottak, úgy a magyar, mint a legtöbb külföldi postaigazgatás kölcsönös megállapodás alapján egymásután elvetették az eddigi egyes viszonylatokra korlátozott nemzetközi távbeszélő forgalom rendszerét s áttértek az ú. n. általános távbeszélő forgalom rendszerére, mely az érdekelt országok közt valamennyi távbeszélőközpont számára lehetővé teszi a másik ország ugyancsak valamennyi központjával való távbeszélő forgalmat s egyúttal azt is, hogy az érdekelt távbeszélőhivatalok, melyektől a beszélgetés kiindult, maguk számíthassák ki a beszélgetés díját. Az általános nemzetközi forgalom rendszere tehát nemcsak a közönség számára jelentett eléggé fel nem becsülhető előnyt, hanem a díjszabás közzététele és alkalmazása terén is reformot jelentett, mert azt sokkal egyszerűbbé tette. Így nyílt meg rövidesen az általános magyar-osztrák, magyar-csehszlovák, magyar-német, magyar-svájci, magyar-belga, magyar-németalföldi stb. távbeszélő forgalom. Magyarország e téren minden érdekelt külföldi igazgatásnak az általános távbeszélő forgalom megnyitására tett javaslatot s ha egyes országokkal ezt mégsem sikerült még eddig megvalósítanunk (pl. Jugoszláviával, Lengyelországgal, Olaszországgal), úgy ez nem a magyar igazgatás szándékán és készségén, hanem az illető külföldi állam távbeszélőhálózatának fogyatékosságában találja magyarázatát, mely az összes központoknak a nemzetközi forgalomba való bevonását még nem teszi lehetővé. Ilymódon

hazánk fokozatosan néhány év alatt bekapcsolódik úgyszólván az összes európai államokkal való távbeszélő forgalomba. Egyedül a Balkán-félsziget déli és délkeleti csücskén fekvő államokkal (Bulgária, Albánia, Görögország, Törökország) nem sikerül a forgalmat felvenni, de ezekkel sem a megnyitás iránti szándékunk hiánya, hanem az oda-vezető északbalkáni összeköttetések hiánya miatt.

A nemzetközi távbeszélő azonban a kontinentális keretekkel nem elégedett meg, hanem rövidesen a tengerentúli országokra vetette szemét. Ebben a törekvésében a rádiótávbeszélő fejlődése vált hathatós támaszává. 1927 elején megszületik a London és az Egyesült-Államok közti rádiótávbeszélő összeköttetés, melyen aztán egyik európai állam a másik után s így 1928. novemberében hazánk is bekapcsolódik az Észak-Amerikával való távbeszélő forgalomba. Ugyanekkor egyrésről Németország, Németalföld, Anglia, illetőleg Franciaország, másrésről Dél-Amerika, a Németalföldi India, Ausztrália, illetőleg Francia Marokkó közt rövidhullámrendszerű rádiótávbeszélő összeköttetések nyílnak meg, melyek a legtöbb európai állam számára s így Magyarország számára is lehetővé teszik ezekkel a távoli tengerentúli országokkal való távbeszélő forgalmat. Így Dél-Amerikával 1929 február 25-én, Németalföldi Indiával 1930 február hó 19-én, Ausztráliával 1930. május hó 27-én, Francia Marokkóval 1930. december hó 10-én nyílik meg távbeszélő forgalmunk.

A magyar postaigazgatás hazánkknak azt az ezer éven át betöltött történelmi hivatását, melyet az mint a kelet és nyugat összekötőkapcsa ebben az évezredben mindig hűségesen betöltött, a távbeszélő terén nemcsak a nyugat felé vezető irányban kívánta a Budapest—bécsi távkábel megépítésével teljesíteni, hanem kelet felé is. Megépítette tehát és 1929. december hó 20-án üzembehelyezte Budapest—Szeged közt is a távbeszélő távkábelt, melyhez úgy Jugoszlávia, mint Románia felé megvan az ugyancsak távkábelrel való csatlakozás lehetősége s melyben nagy számban állanak rendelkezésre a Kelet- és Nyugat-Európa közti távbeszélő forgalom számára a szükséges építések, illetőleg érnégyesek.

Ezek a magyar helyközi távbeszélőösszeköttetések hozták Magyarországot máris abba a kellemes helyzetbe, hogy Jugoszláviának a tőlünk nyugatra és északra fekvő számos európai állammal, nevezetesen Ausztriával, Németországgal, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, Svájccal, Franciaországgal, Angliával, valamint Románia Ausztriával és Svájccal való távbeszélő forgalmának közvetítését is vállalhatta. E téren különösen Romániát illetőleg rövidesen további fejlődésre számíthatunk, mert Romániában a távbeszélő üzem tökéletes amerikai érdekelttség kezébe került, mely a Románia és a külföld közti távbeszélő forgalom fejlesztése érdekében a Budapest és Bukarest közti közvetlen forgalom céljaira két, illetőleg három áramkört épít román területen, ami nemcsak a Románia és Magyarország s a tőlünk nyugatra és északra fekvő államok közti forgalom fejlődését fogja kedvezően befolyásolni, hanem előreláthatólag még a Magyarország és Szófia közti távbeszélő forgalomnak Románián át való megnyithatását is rövidesen lehetővé teszi.

A távolabbi Kelet- és Nyugat-Európa közti távbeszélő forgalom

azonban rajtunk kívülálló okokból egyelőre csak jövőbeli lehetőség, melynek valóra válása azoktól az államoktól függ, melyeket a világháborúban győztes nagyhatalmak bizalma a velünk szomszédos területeken a sáfárkodással megbízott. Ez a sáfárkodás eddig, sajnos, vajmi csekélyet tud felmutatni, főleg a nagytávolságú távbeszélő forgalom megteremtése terén. Bezzeg másként állott a helyzet, mikor azokon a területeken Magyarországnak kellett sáfárkodnia. Gondoljon csak vissza a győztes Európa arra a nagyszerű munkára, melyet a régi Magyarország a Vaskapu szabályozása terén annakidején az egész európai közgazdasági élet javára végzett. Európa bizalma akkor felénk fordult s mi erre a bizalomra az egész világ megállapítása szerint nem is voltunk méltatlanok, mert a nagy művet jól végeztük el. A keletre vezető távkábel s az India—Európa közti kábeltávbeszélő forgalom ügye is másként állhatna, ha Szent István koronája még régi fényében ragyogna. De talán nem baj, hogy a keleti távbeszélő ügye még mindig ily rosszul áll. Ez az elmaradott állapot is a magyar igazság szent ügyét szolgálja, mely ha lassan is, de biztosan érik.

Magyarország nemzetközi távbeszélő forgalmáról, annak fejlődéséről különben hű képet alkothatunk magunknak, ha a mellékelt grafikont nézegetjük, mely megkapóan tárja eléink mindazt, amit e fejlődésről a fentiekben megírtunk.

A Magyarországgal való távbeszélő forgalomba bevont országok.

1890-ben	1900-ban	1914-ben	1920-ban	1924-ben	1927-ben	1931-ben
Ausztria	Ausztria Bosznia- Hercego- vina Német- ország	Ausztria Bosznia- Hercego- vina Német- ország Szerbia Bulgária Románia	Ausztria Német- ország	Ausztria Német- ország Cseh- szlovákia Jugoszlávia	Ausztria Cseh- szlovákia Jugoszlávia Lengyel- ország Német- ország Olasz- ország Svájc	Ausztria Belgium Cseh- szlovákia Dánia Esztország Finnország Francia- ország Jugoszlávia Lengyel- ország Lettország Litvánia Luxemburg Nagy- británia és Írország Német- alföld Német- ország Norvégia Olasz- ország és Vatikán- város Románia Spanyol- ország Svájc Svédország Marokkó Egyesült- Államok Kanada Mexico Kuba Argentina Uruguay Chili Brazília Német- alföldi India Ausztrália Majestic Olimpic Homerie Leviathan Belgen- land

A műszaki haladás által ily pompás fejlődéshez segített nemzetközi távbeszélő forgalom természetszerűen adminisztratív, üzleti és kezelési téren is nagy kívánalmakat támasztott az érdekelt igazgató-

sokkal és a személyzettel szemben. A műszaki adminisztratív intézkedések és a hálózatfejlesztéssel járó hatalmas feladatok méltatása nem tartozván cikkem keretébe, itt csak a forgalom-fejlesztéssel, a nemzetközi kezelési szabályok megalkotásával, a gyermekcipőből kinőtt nemzetközi forgalom különleges, új szolgálatainak rendszerezésével járó nagy munkateljesítményekre akarok rámutatni, melyek az államok igazgatásaira s így a magyar igazgatásra is az elmúlt rövid néhány év alatt háramlottak. Joggal elmondhatjuk, hogy ezen a téren 1924 óta történt a legtöbb. Különösen kiemelendők itt az új viszonylatok megnyitásával kapcsolatos hosszas előkészítő tárgyalások, melyeket nemcsak a forgalomban érdekelt végállamokkal, hanem a forgalom közvetítésében érdekelt átmenő igazgatásokkal is folytatnunk kellett s melyeknek végeredménye aztán egy-egy külön egyezménybe foglaltatott. Ezek a tárgyalások, egyezménykötések, forgalommegnyitások a magyar postaigazgatás nemzetközi távbeszélő üzleti osztálya számára éveken át kétségkívül súlyos megterhelést jelentettek s fog-nak még jelenteni a jövőben is.

Kétségtelen azonban, hogy a nagytávolságú nemzetközi távbeszélő forgalom fejlesztése és szabályozása terén az egyes igazgatások elszigetelt működés mellett nem sokat végezhettek volna. Ennek a helyzetnek a felismerése vezetett ahhoz a korszakalkotó eseményhez, mely 1924-ben a „Comité Consultatif International des Communications Téléphoniques à grande distance“-nak (A nagytávolságú távbeszélő forgalom nemzetközi tanácsadó bizottságának) Párisban történt megalakulásával következett be. Ez a szervezet, mint a neve is mutatja, a hosszabb távolságokat szolgáló nemzetközi távbeszélő-összeköttetések létesítésének, fejlesztésének, a forgalom lebonyolításának, a tarifák, kezelési szabályok, különleges szolgáltatások rendszerezésének fontos ügyét kívánta szolgálni. A C. C. I. azóta évente megtartott teljes üléseivel, előadói szakbizottságaival, állandóan működő titkári irodájával a nagytávolságú távbeszélő forgalom nélkülözhetetlen fontos nemzetközi szervévé fejlődött, mely a benne képviselt országok által elfogadott és alkalmazott ajánlásaival a forgalom fejlesztésére és tökéletesítésére való serkentéseivel rövid néhány év alatt a semmiből elővarázsolta azt, amit 1924-ben még senki sem álmodott, a világtávbeszélő forgalmat. A világtávbeszélő forgalomban, vagyis az egyes kontinenseknek egymással való távbeszélő forgalmában, ma már az összes kultúrállamok résztvesznek, e téren mondhatni nincsenek már a földön távolságok s Magyarország a világtávbeszélő forgalomba való bekapcsolódás terén a legszigorúbb bírálat mellett is a legelső államok közé küzdötte fel magát.

A C. C. I. ajánlásai alapján az egyes államok egyöntetű szabályok alapján az utolsó hat év folyamán rendszeresítik a nemzetközi távbeszélő forgalomban a meghívásokat (ezek nálunk a maiaktól eltérő szabályokkal már 1891. óta megvoltak), a különmeghívásokat, az igen sürgős beszélgetéseket, a meghatározott időre szóló beszélgetéseket, a bérlet beszélgetések különböző csoportjait, a rádióhírmondó műsorátvitteleket, a tőzsdei beszélgetéseket, a távbeszélő előfizetők neve vagy az állomás száma utáni tudakozódást, a gyengeforgalmú órákban folytatott beszélgetések díjkedvezményét, a külföldi távbeszélő név-

sorok megrendelésének megkönnyítését, a szomszédos államok közti forgalomban a határszéli viszonylatok kedvezményes díjszabását, valamint e szolgálatok lebonyolításával kapcsolatos egyszerűsített kezelési szabályokat. A C. C. I. ajánlásai alapján a nemzetközi távbeszélő díjszabás szintén egységes elvek alapján épül immár fel, mert a C. C. I. a nemzetközi távbeszélő forgalom átlagos önköltségszámításán alapuló iránydíjtételeket hozott javaslatba az államok részére úgy a vég, mint az átmenő forgalomban, mely díjtételekhez a legtöbb állam a nemzetközi távbeszélő forgalom vég és átmeneti díjainak kiszámításánál alkalmazkodik is. Az erre vonatkozó ajánlásában a C. C. I. kimondotta, hogy a nemzetközi díjak kiszámításánál az egyes államok végdíjakat oly módon is megállapíthatják, hogy az állam területét a határkilépési ponttól való távolságokra való figyelemmel, zónákra osztják fel. (Magyarország nem kívánta felosztani területét, hanem egységes végdíjat állapított meg.) Egyébként a forgalomban érdekelt s a beszélgetések külföldre való közvetítését végző ú. n. nemzetközi kicserélő véghivatal költségeit 80 arany centimmal, az átmenő forgalmat közvetítő hivatal költségeit pedig 1 arany frankkal jövedelmezően fedezettnek vette. A beszélgetési díj kiszámításánál ezenfelül még a befektetett tőke, valamint a vonalfenntartással járó költségeket a tényleges távolság alapján oly módon veszi számításba, hogy minden 100 kilométer légvonaltávolság, vagy annak töredéke után 60 arany centimet ajánl felszámíttatni. A határhoz közelfekvő központok díjszabásául a C. C. I. az egymástól 25 kilométernél nem nagyobb távolságra fekvő központok közti forgalomban 60 arany centimennél, a 25—50 kilométer távolságra fekvő központok közti forgalomban 1 arany franknál nem magasabb díjtételek alkalmazását ajánlotta. A magyar postaigazgatás nemzetközi távbeszélődíjainak kiszámításánál, ezekhez az iránydíjakhoz úgy a távolsági, mint a határszéli forgalomban mindig alkalmazkodott, sőt azoknál olcsóbb díjakat állapított meg, ha a forgalomban érdekelt többi igazgatások azokat a maguk részéről alkalmazni szintén hajlandók voltak. Sajnos, ezt egyes igazgatások ellenállása miatt nem minden viszonylatban lehetett elérni.

Ugyancsak egyöntetű elvek alapján állítják össze az igazgatások nemzetközi távbeszélő-statisztikájukat s egyöntetű elvek alapján sietnek egymás segítségére a nemzetközi forgalom lebonyolítása körül tapasztalt nehézségek és zavarok esetén (várakozási idők kiegyenlítése, kisegítő- és segéd-utak igénybevétele, stb.) Mindezek a nagy horderejű újítások a C. C. I. munkája révén léptek életbe, amiért ennek a kiváló nemzetközi testületnek úgy az igazgatások, mint a távbeszélőt igénybevevő közönség hálával tartozik.

A nemzetközi távbeszélő forgalom szabályozásával kapcsolatos nagy mű betetőzési munkái azonban még hátra vannak. Ezek az 1932-ben összeülő madridi nemzetközi táviró-értekezletre várnak, mely arra lesz hivatva, hogy az eddig és esetleg még ezután megalkotott s a gyakorlatban kipróbált szolgálatokat és szabályokat a világtáviróunióban tömörült igazgatások által elfogadtassa s azoknak az egész világ igazgatásai, illetőleg távbeszélő társaságai által való alkalmazását az általa megalkotandó nemzetközi távbeszélő szolgálati szabályzat révén biztosítsa. Az értekezlet előkészítő munkálatai már

Jelmagyarázat.

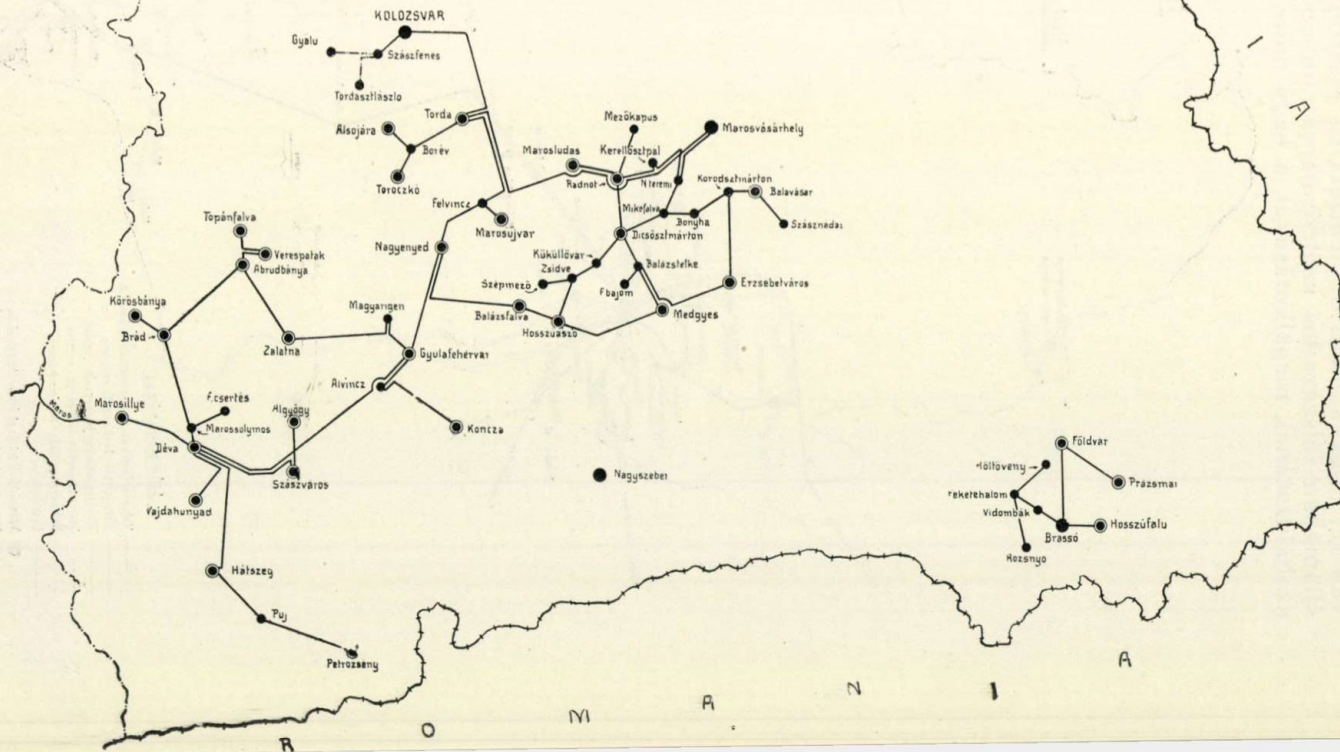
- 3 Helyközi táv. vez. az áramkörök számával.
 ——— Környékkbéli távbeszélő-vezeték.
 ——— Törvényhatósági távbeszélő-vezeték.
 - - - - - Táviratközevítő távbeszélő-vezeték.
 - - - - - Postaigazgatósági kerület határa.
 + + + + + Országhatár
- Városi táv. hálózat állami kezelésben.
 ○ Városi táv. hálózat magánkezelésben.
 ⊙ Táviratközevítő táv. és táv. hivatal.
 • Távbeszélő-hivatal.

A magyar korona országai távbeszélő-hálózatának

léркеpe.

1899. január hó 1-en.

Kolozsvári postaigazgatósági kerület.

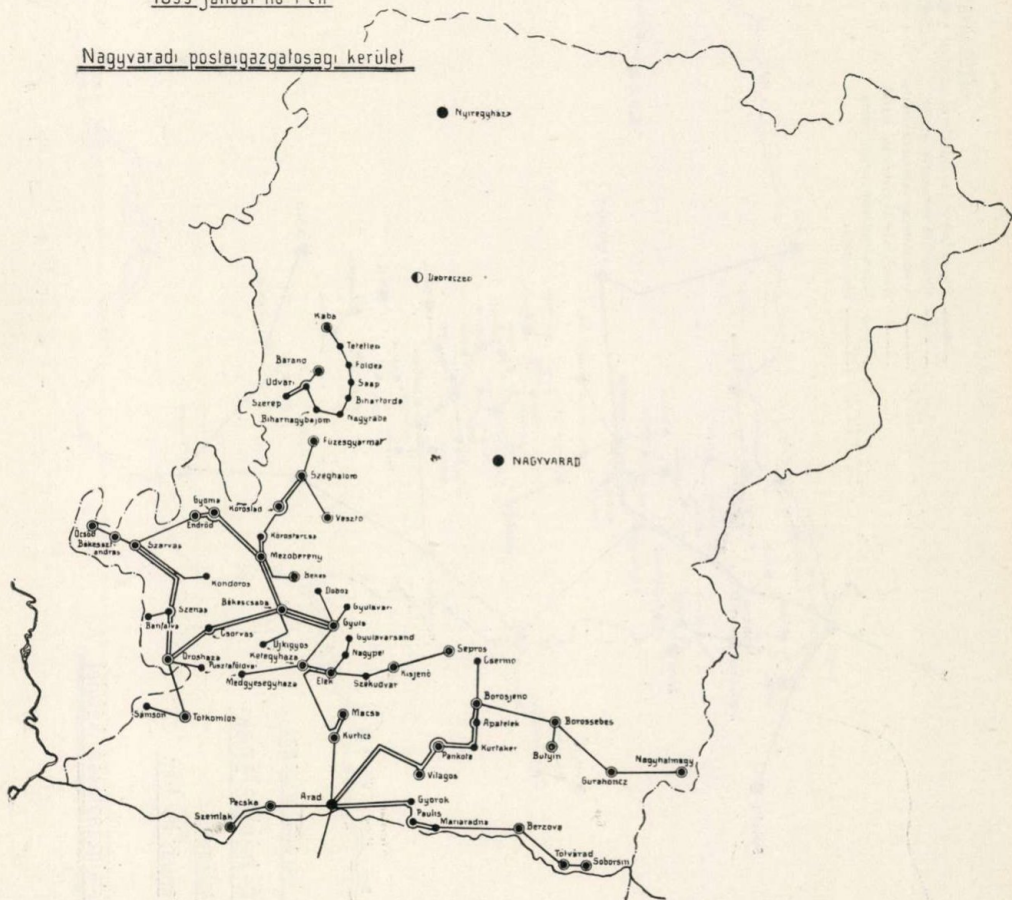

A magyar korona országai
távbeszélő-hálózatának

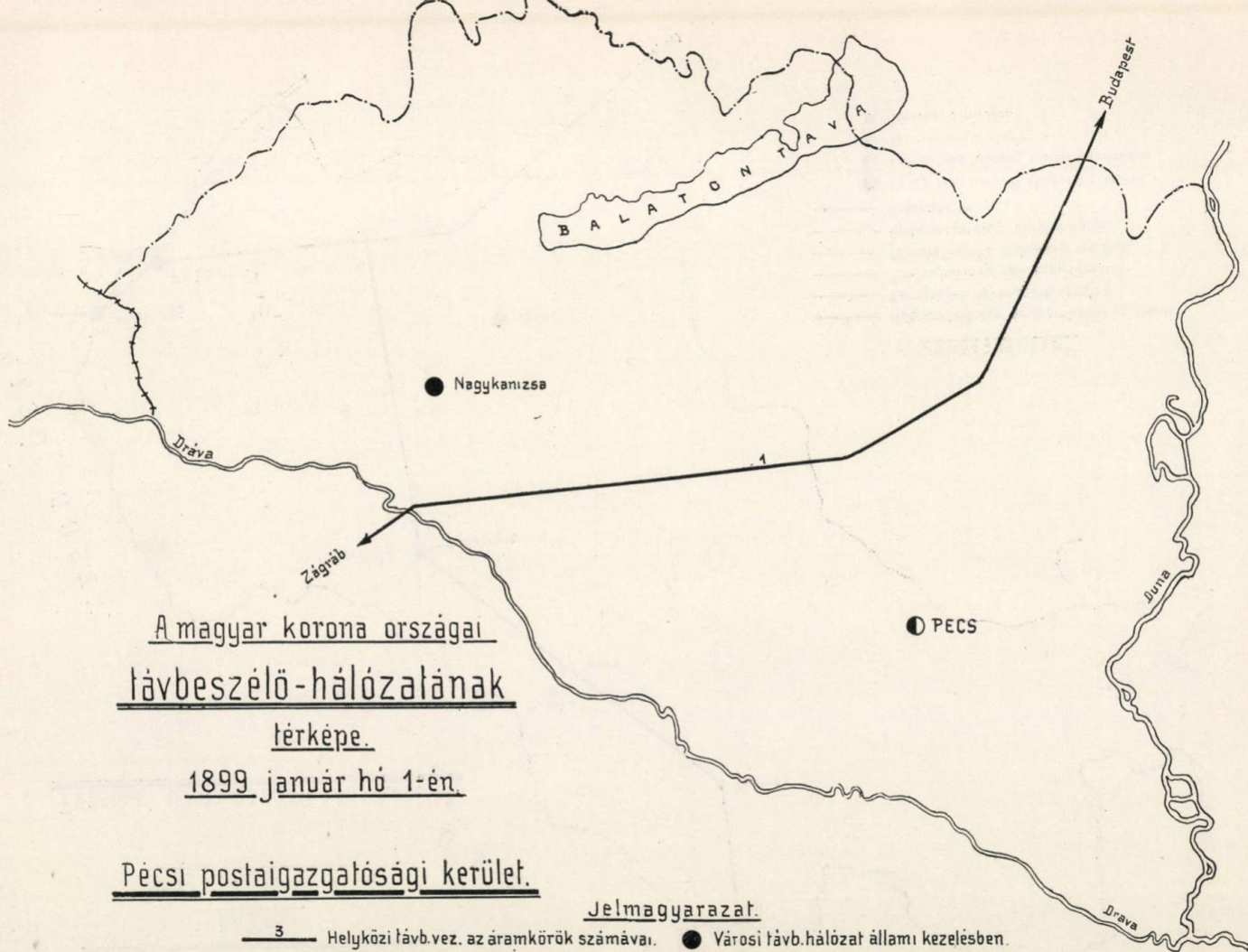
terképe

1899. január hó 1-én

Nagyváradi postai-gazdasági kerület

A magyar korona országai
távbeszélő-hálózatának
térképe.
1899. január hó 1-én.

Pécsi postaigazgatósági kerület.

Jelmagyarázat.

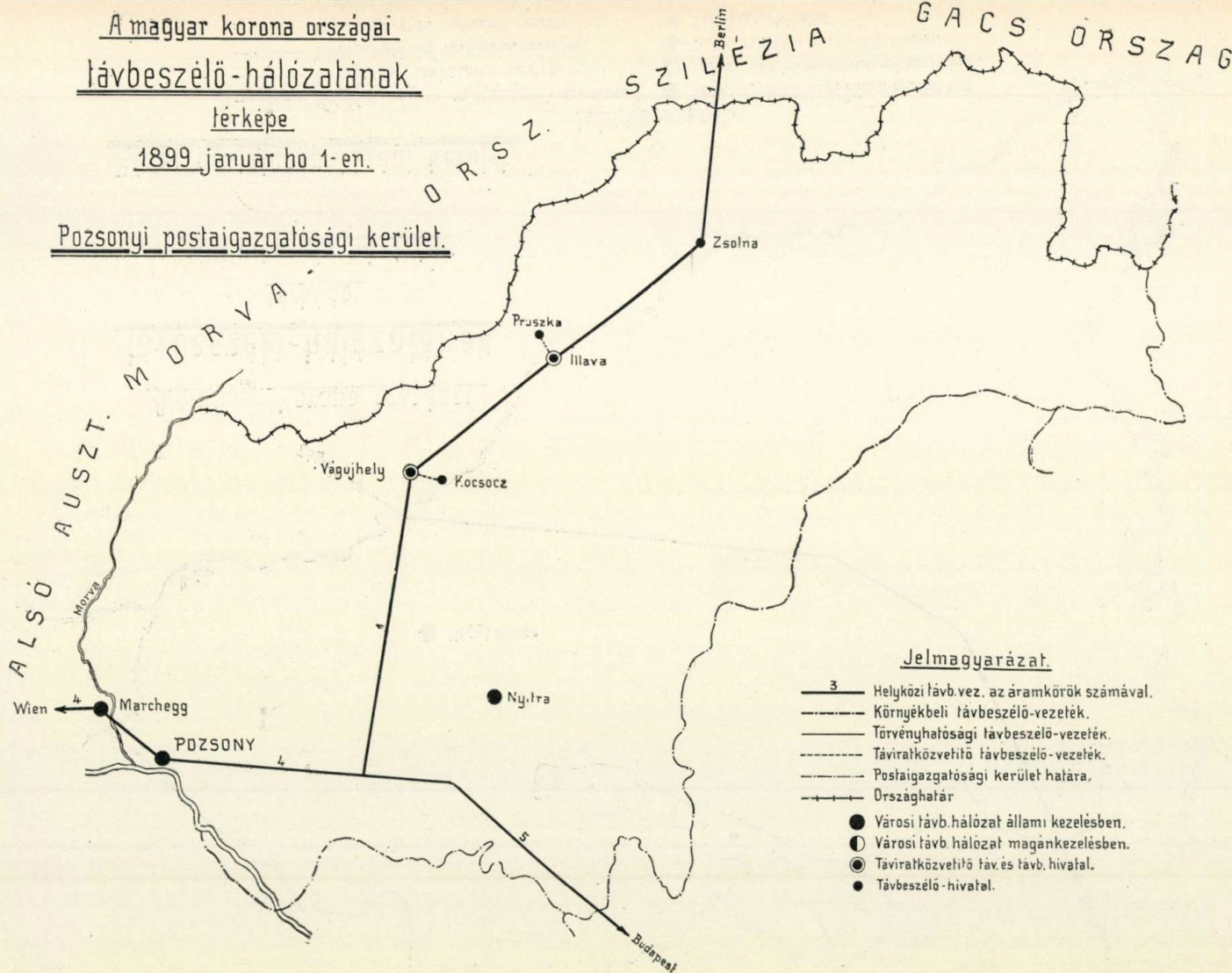
3	Helyközi távb. vez. az áramkörök számával.	●	Városi távb. hálózat állami kezelésben.
-----	Környékbeli távbeszélő-vezeték.	○	Városi távb. hálózat magánkezelésben.
-----	Törvényhatósági távbeszélő-vezeték.	●	Távíratközvehető táv és távb. hivatal.
-----	Távíratközvehető távbeszélő-vezeték.	●	Távbeszélő-hivatal
-----	Postaigazgatósági kerület határa		
-----	Országhatár		

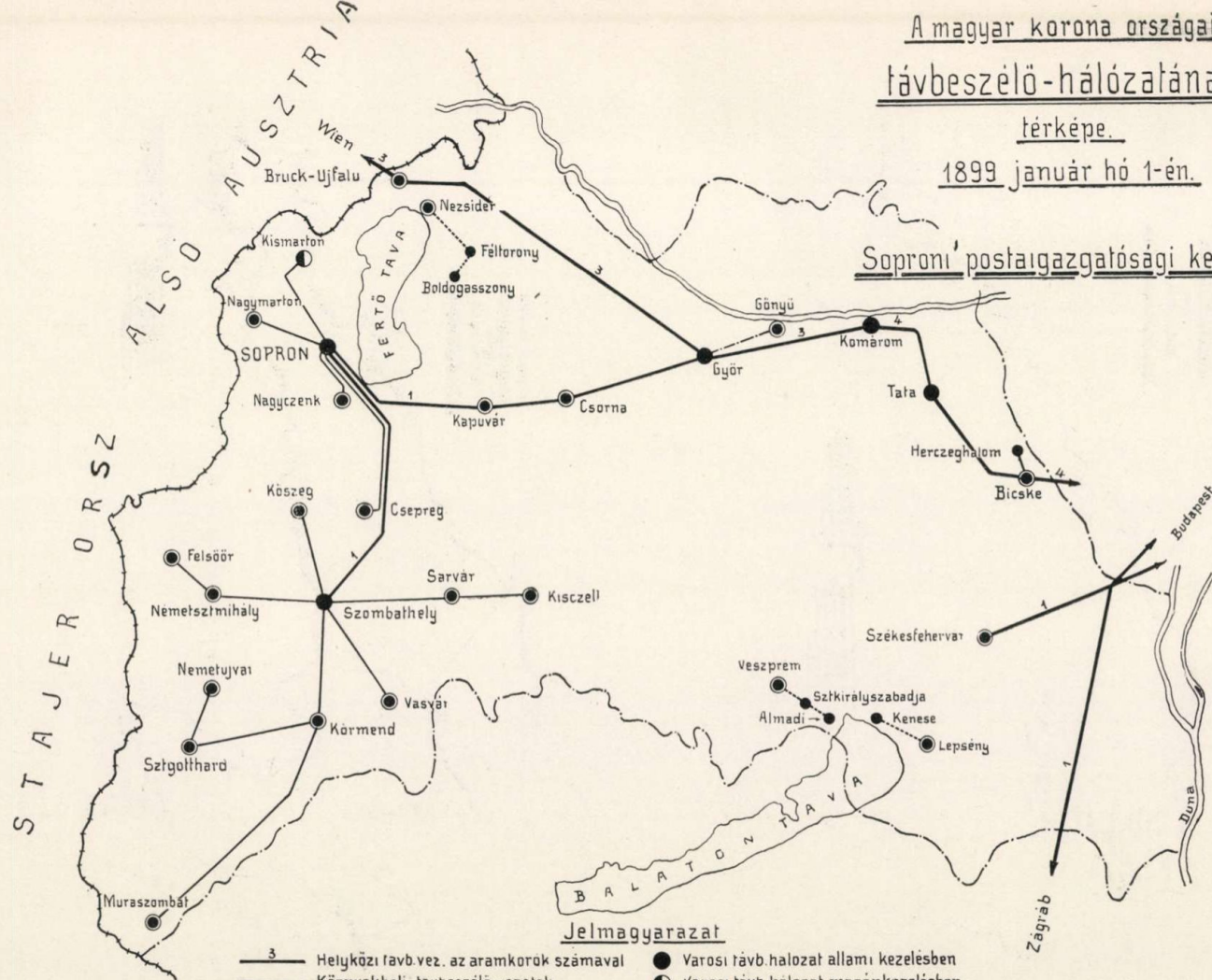
A magyar korona országai távbeszélő-hálózatának

térképe

1899. január hó 1-en.

Pozsonyi postaigazgatósági kerület.

Jelmagyarázat

- 3 Helyközi távb. vez. az áramkörök számával
 --- Környekbeli távbeszélő-vezetek
 --- Törvényhatósági távbeszélő-vezetek
 --- Táviratközzetítő távbeszélő-vezetek
 --- Postaigazgatósági kerület határa
 +++ Országhatár

- Városi távb. hálózat állami kezelésben
 ○ Városi távb. hálózat magánkezelésben
 ● Táviratközzetítő táv. és távb. hivatal.
 ● Távbeszélő-hivatal

